

Sanan selitystä

Tässä valaistaan lyhyesti kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän jotakin tai useaa raamatuntekstiä.

Lupaukset täyttyvät

Luuk. 2: 1-14
Jouluaatto 24.12.

Jouluaatto on vuoden vilkkain kirkossa-käyntipäivä. Kirkkovuoden kannalta se ei kuitenkaan ole varsinaista juhlapäivää tärkeämpi. Johdonmukaista olisi, että joulupäivä kokoaisi enemmän väkeä kirkkoon. Joulupäivän kiistattoman aseman soisi näkyvän käytännössä. Turun joulurauhanselitys jouluaattona alkaa sanoilla: ”Huomenna, jos Jumala suo, on meidän Herramme ja Vapahtajamme armorikas syntymäjuhla.” Seurakuntaelämän ja Sanan julistamisen kannalta on kuitenkin tärkeää, että kokoonnutaan yhteen, olkoon päivä mikä tahansa. Kiitos jokaisesta kirkkovie-
raasta!

Kiire, paine ja huolet varjostavat elämää. Nykyaikaa on kuvattu sanoilla: ”Minulle, kaikki ja heti.” Mielihyvän kokeminen välittömästi on mieluisampaa kuin odottaminen. Joulunvieton kohokohta on monen mielestä jouluaatto lahjoineen. Ihmisten toisilleen antamien lahjojen varassa juhla on pian ohitse. Tarvitaan uusia mielihyvän kokemuksia. Jumala on antanut meille Jeesus-lapsessa paljon enemmän. Kunpa se ei unohtuisi eikä jäisi pimentoon! Kaupallisuus pitää huolen siitä, että ihmisten teke-

mä joulupäivä pitää pintansa, vaikka joulun alkuperäinen merkitys unohdettaisiin.

Kirkon aikaisemmassa evankeliumikirjassa jouluaaton hartauteen ei sisältynyt evankeliumitekstiä. Se korosti aattojuhlaa edeltävänä iltana, josta kuljettiin juhlaan. Se kutsui kuulemaan ”huomenna” ilosanomaa Jeesuksen syntymästä. Kirkossakäyntien painottuessa aattoon on jouluaamun evankeliumi mukana jo nyt. Evankeliumikirja painottaa Jeesuksen syntymän odotusta ja Jumalan lupauksen täyttymistä.

Israelilaisten keskuudessa Messiaan odottaminen oli luonnollisesti voimakkainta. Jumala valinnan tähden Kristus syntyi Israelista. Raamattu osoittaa, että vähäistä Messias-odotusta ilmeni Israelin rajojen ulkopuolellakin. Se ei ole ihme, sillä Messias oli tuleva kaikkien kansojen varten. Jeesuksen syntymän odotus alkoi jo aikojen alussa syntiinlankeemuksen jälkeen. Ensimmäisten ihmisten onnellinen elämä oli vaihtunut kulkemiseksi kuoleman varjossa ja pelossa. Miten hyvin Aadam ja Eeva tiedostivat heidän uhkaavan ikuisen kadotuksen, ei kerrota. Sen sijaan tiedämme, että he pelkäsivät Jumalan kohtaamista. Heillä oli syyllisyyttä tunteva omatunto, joka nuhteli synnistä, ja pelko rangaistuksesta synnin seurauksena.

Meitä rakastava Jumala oli jo ennen luomista päättänyt, miten hän avaa ihmiselle

paluutien yhteyteensä. Tarvittiin syntien sovitus. Ihminen ei voinut saada armahdusta muuten kuin siten, että joku toinen maksaa hänen syntivelkansa. Vain Jumala saattoi tehdä sen. Hänen pelastustekonsa tuli ilmi jo paratiisissa. Lupaus vaimon siemenestä, joka tuo pelastuksen, on alkuna evankeliumin julistamiselle. Joulun odotus alkoi, ja elettiin aaton tunnelmissa. Pitkän ajan kulluttua lupaukset täyttyivät. Ennen sitä odotajilta vaadittiin kärsivällisyyttä.

Jumalan pelastusteko on pitkä tapahtumien ketju. Yksi sen osasista nostetaan päivän evankeliumissa ratkaisevasti esille. Keisari Augustus antoi käskyn verollepanosta. Profeetat julistivat paljon ennen Jeesuksen syntymää, että Messiaan syntymäpaikka on Betlehem. Verollepano yhdessä monien muiden arkisten asioiden kanssa vaikutti siihen, että Jumalan sana toteutui. Tämä on tärkeä muistutus jokaiselle, joka antaa elämänsä Jumalan käsiin. Raamattu painottaa, että Jumalaan uskova voi kaikessa luottaa siihen, että kaikki yhdessä vaikuttaa hänen parhaakseen.

Vaimon siemenen, Jeesuksen, syntymistä ei ratkaissut kahden ihmisen halu toisiinsa tai heidän päätöksensä. Jumalan Poika tuli ikuisuudesta aikaan omasta päätöksestään, sopivaksi katsomanaan aikana ja tavalla, josta hän ei kysynyt meidän mielipidettämme. "Sikisi Pyhästä Hengestä, syntyi neitsyt Mariasta." Apostolinen uskontunnustus painottaa Jeesuksen syntymisessä yliluonnollisuutta ja poikkeuksellisuutta. Raamattu kertoo muutamien muiden lasten syntymästä, johon liittyi ihmeenomaisia piirteitä. Jumala salli äitien tulla raskaaksi, vaikka inhimillisesti heidän tai lasten isien kyky saada lapsia oli jo ohitse. Jeesuksen syntymä oli kaikkiin syntymiin verraten poikkeuksellinen. Sen nimityksenä on aina ollut neitseestäsyntyminen. Se on oikea ja sopivin nimitys, koska Maria oli vielä neitsyt synnyttäessään Jeesuksen.

Jeesus tuli ihmiseksi tavalla, joka vapautti hänet ihmiskunnan syntiperinnöstä. Hänen synnittömyytensä on lunastustyön välttämätön edellytys. Kukaan synnin alainen ei voi sovittaa toisten syntejä. Jeesuksen piti kuulua ihmiskuntaan, koska meidän syntimme piti sovittaa. Samalla hänen piti olla vapaa sukupolvesta sukupolveen välittyvästä synnistä. Pelkkä neitseestä syntyminen ei vapauttanut siitä. Maria ei ollut synnittön. Jeesuksen sikiämisessä ja syntymisessä ei ollut kyse uuden yksilön syntymisestä vaan siitä, että Jumala pukeutui ihmishahmoon. Jeesus sai äidiltään ihmisen luonnon mutta oli silti Jumala, synnistä vapaa. Tällaisena hän otti vastaan Jumalan vihan, joka kohdistui meidän synteihimme, ja kärsi meidän syntiemme rangaistuksen. Kuolema ei saanut pitää häntä saaliinaan kuten meitä. Jeesuksen ylösnousemus oli voitto hänelle itselleen ja jokaiselle, joka uskoo häneen.

Mieluisinkin maallinen lahja tuo iloa vain jonkin aikaa. Taivaasta tullut lahja ei lopu koskaan. Jeesukseen uskova saa ikuisen elämän. Jeesus tuli taivaasta todistamaan siitä, mitä hän oli kuullut ja nähnyt. Betlehemin seimessä ollut Jeesus tiesi inhimillisestä pienuudestaan, maallisten vanhempiensa vaatimattomuudesta ja köyhyydestä oloistaan huolimatta, millainen on kirkon valtakunta. Hän toi viestin, että mekin oppisimme tuntemaan maailman, josta hän tuli. Se tarkoittaa, että hän haluaa jakaa sen meidän kanssamme.

Jouluaattona päättyy adventti, odotusaika. Sen painopiste on Jeesuksen toisen tulemisen odottamisessa. Hänen ensimmäinen tulemisensa loi pohjan sille, että meillä olisi hyvä tulevaisuus. Joulunakin katse tulee suunnata eteenpäin. Jumalan lupaukset täyttyvät. Hän vie lopulliseen päätökseen pelastustekonsa. Ikuinen elämä uskossa Jeesukseen on lahja, joka ojennetaan meidän omistettavaksemme.

Antti Herkkola
Kalvolan kirkkoherra

”Teille on syntynyt Vapahtaja!”

Luuk. 2:1-20
Jouluyö 24.12.

Koko Raamatun otsikoksi sosisivat sanat, joilla jouluevankeliumi alkaa latinankielisessä *Vulgatassa*: ”Factum est.” Tässä ovat ikuiset ja muuttumattomat faktat! Mielestäni vanhan raamatunkäännöksen sanat ”tapahtui niinä päivinä” ilmaisevat historiallista faktaa uutta käännöstä paremmin. Raamattu ei ole ensisijaisesti elämäntaidon ja periaatteiden kirja vaan pelastushistoriaa. Uskon perustana ovat Jumalan teot historiassa.

Jo Vanhan testamentin aikana historialla oli israelilaisille merkitys, jota sillä ei ollut minkään muun muinaisen kansan keskuudessa. Israelilaiset oppivat tuntemaan Jumalan siitä, miten hän puhui heille ja vaikutti historiassa. Yhtäkkiä, ilman vuosisaisia kehityskulkuja yksi paimentolaisheimon monijumalaisten suurten kulttuurikansojen keskellä alkaa palvella yhtä Jumalaa. Ei siis tuhatvuotista kehitystä monoteismiin!

Historia oli myös profettojen totuus-kriteeri. Ennustuksen toteutuminen osoitti profetian totuuden. Uudesta testamentista ilmenee selvästi historiallisen todellisuuden merkitys ilmoituksen perustana. Se, mitä kerrotaan, on todellisesti tapahtunut historiassa. Ei ole erikseen historian oikeaa Jeesusta ja uskon (ja kirkon) jumalallista, neitseestä syntynyttä, ristiinnaulittua ja ylösnoussutta Kristusta, vaan yksi Jeesus Kristus.

Klassinen kristinusko sisältää sen luottamuksen, että Jumala on ja hän on puhe- ja toimintakykyinen. Tässä se eroaa nykyajan maallistuneesta ja liberaalisesta uskonnollisuudesta. Jumala on puhunut ja puhuu ihmisen ymmärrettävin sanoin sanassaan, ja historian ohjat ovat hänen käsissään. Raamatun tallettama pelastushistoria on sillä

tavalla poikkeuksellista historiaa, että se on ollut ennakoitua ja on tästä eteenkinpäin. Tiedämme, mitä on tulossa. Jumalan valmistaman pelastuksen historia on olennaista siksi, että evankeliumin ja saarnaajan siitä kertoessa itse pelastus on läsnä ja omistettavissa. Jumalan sana tuo mukanaan sen todellisuuden, josta se puhuu. Saarnaaja voi siis luottavasti ja innostavasti ajatella, että kuulijajoukko on kuin Betlehemin paimenet, joille suuri evankeliumi antaa löytämisen ilon ja uuden alun ja suunnan elämään, tai kuin Itämaan tietäjät, jotka seimen äärelä saavat todeta: Tässä on pitkän etsintämme määränpää.

Vuonna 32 eKr Augustus oli 31-vuotiaana vakiinnuttanut olot ja asemansa Rooman valtakunnassa. Hän hallitsi vuoteen 14 jKr, jolloin hän kuoli 77-vuotiaana. Samoihin aikoihin lienee kuollut Jeesuksen kasvatit-isä Joosef, jota Maria-vaimon ja perimätiedon mukaan silloin 19-vuotiaana Jeesuksen lisäksi jäivät kaipaamaan ainakin kaksi tytärtä ja neljä poikaa. Augustus oli ilman muuta silloisen imperiumin päähenkilö, mutta Raamatussa hänellä on pieni sivuosa. Rooma oli silloisen maailman keskus, mutta Raamatussa taivaallinen parrasvalo kohdistuu kyläpahaseen nimeltä Betlehem.

Tuona yhtenä Lähi-Idän pimeänä yönä tapahtuu valtavinta, mitä maailmanhistoriaan sisältyy: Jumala, maailmankaikkeuksien Luoja, tulee luomaansa maailmaan ja aloittaa käyntinsä syntymällä ihmiseksi neitsyt Mariasta. Kun emme osaa paremmin sanoa, mistä hän tuli, sanomme, että hän jätti taivaan kirkkauden. Vähän paremmin osaamme sanoa, mihin hän tuli: hän tuli maailmaan, jossa Jumalan luomistyön jäljiltä on yhä paljon kaunista ja hyvää, mutta joka myös on ihmisten jäljiltä täynnä itsekkyyttä, likaisuutta, ahneutta, väkivaltaa ja muuta pahuutta. Eläinten talli ja syöttökaukalo oli tällä maailmalla tarjota Jumalan Pojalle hänen elämänsä alussa ja ristin teloituspauksen lopussa.

Ennen kuin kiirehtii kuittaaman joulun tarinan mahdollisesti joiltakin osin jopa totena ja Jeesuksen suurena opettajana, kannattaa hetkeksi viivyttaa tietämistään ja vanhaa asennettaan. Jouluevankeliumissa on kysymyksessä sinun oma elämäsi tässä ajassa ja ikuisuudessa. Ennen kuin joulut kohdaltasi ovat ohi, kysy vakavasti: Miksi Jeesus tuli? Tai itse asiassa sama kysymys, mutta vielä henkilökohtaisemmin: Miksi sinä tulit (tähän maailmaan)? Elämäsi suurin kysymys on: Miksi ihmeessä olet täällä? Paimenet ja tietäjät löysivät vastauksen tähän kysymykseen Jeesuksen seimen äärellä. Siksi he saattoivat palata arkeen iloisina ja uusina ihmisinä.

Ennen kuin katsomme, mitä Raamattu vastaa kysymyksiin, on todettava, että vain muutama prosentti Suomen väestöstä ei vietä joulua ollenkaan. Tosin on herätelty keskustelua siitä, että arvoneutraalisuuteen pyrkivässä maassa joulun kristillisyyttä tulisi siirtää kirkkoihin. Kristityille sekin sopii, mutta kestääkö kansa sen? *Enkeli taivaan* ja seimikuvaelma voitaisiin jättää pois, mutta entä joulukuusi, joka kynttilöillään ja latvatähdellään, jokaisella ristioksallaan ja ikivihreydellään julistaa Jeesusta ja ikuista elämää? Jouluruoat ainakin kristityille viestivät Jumalan huolenpidosta ja joululahjat itämaan tietäjistä ja joulun suurimmasta lahjasta, Jeesuksesta. Olisiko parempi, että talven kaamos olisi vain yhtä ja samaa teräksenharmaata arkea, jota kukin saisi elävöittää tahtomallaan tavalla? Jouluvapaat ja muutkin vuodenkulun kristillisiin juhlapäiviin liittyvät vapaat me kristityt kuitenkin haluaisimme pitää ja suomme ne muillekin.

Uskoakseni nuo muutamat prosentit, jotka eivät joulua vietä, saavat kristittyjen puolesta olla rauhassa. Toista on kristittyjen siskojemme ja veljiemme laita niissä monissa maissa, joissa kristityt ovat vähemmistönä. Menetämme heistä marttyyreina joka päivä keskimäärin 480. Meidän on syytä muistaa kristittyjä, maailman suurinta vä-

hemmistöä, kun pelotta kiirehdimme kirkkoon, omaan Betlehemiiimme, ja kodeissa luetaan jouluevankeliumi. Paljon ajallistakin hyvää kuin ikuisen pelastuksen bonuksena on joulun Herra tuonut tullessaan. Vilkaistu maailmankarttaan riittää siitä kertoamaan. Mutta miksi Jeesus tuli, ja miksi sinä tulit? Vastaa kolmella jouluprofetialla.

Ei lakkaa joulun vietto niin kauan kuin pysyvät maa ja taivas. Kun ne katoavat, alkaa Jumalan kansan ikuinen joulu taivaassa. Jumala itse pitää huolen joulusta ja Jeesuksen syntymäjuhlan viettäjistä ja tuo heidät kuoleman porttienkin takaa juhlarieppuun. Päätelen tämän siitä, että Jumala ei aikaillut antaessaan lupauksen tulevasta pelastajasta heti syntyinlankeemuksen jälkeen. Alkuevankeliumissa 1. Moos. 3:15 on niin neitseestäsyntyminen (vanha käänös) kuin ristien sovituskoulemakin. Nämä messiaaniset profetiat jatkuvat hämmästyttävän yksityiskohtaisina halki Vanhan testamentin syntyamisen aikaa, tapaa ja paikkaa myöten.

Jokainen meistä on mukana Jesajan jouluprofetiassa, kun se puhuu "kansasta, joka pimeydessä vaeltaa" ja niistä, jotka "asuvat kuoleman varjon maassa" (Jes. 9:1). Koska valkeus näkyy parhaiten pimeää taustaa vasten, lainaan pari näkemystä materialistiteisteilta: "Me olemme kaaoksen lapsia ja muutoksen syvä rakenne on rappeutuminen. Kaiken pohjalla on vain korruptiota ja kaaoksen loputon virtaus. Tarkoitusta ei ole; kaikki, mitä on jäljellä, on suunta. Tämä on se synkkyys, mikä meidän pitää hyväksyä, kun me katselemme syvälle ja kiihkotta universumin sydämeen. – – Pohjimmaltaan tällä universumilla ei ole suunnitelmaa, ei tarkoitusta, ei pahaa, ei hyvää, vain säälimätöntä välinpitämättömyyttä." (Dawkins.) "Kaikki ihmisnerouden loistavat kirkkaudet on tuomittu katoamaan suunnattoman aurinkokunnan kuolemaan" (Russel).

Tähän pimeyteen ja tähän kuoleman varjon maahan Jeesus tuli. Hän on se Juudan leijona, Daavidin juuriverso, teurastettu Ka-

ritsa, ainoa, joka avaa valtaistuimella istuvan (Jumalan) oikeassa kädessä olevan molemmin puolin täyteen kirjoitetun kirjakäärön (maailmanhistorian) sinetit eli antaa kaikelle tarkoituksen ja mielen. Jeesukseen on elämän koordinaattiristi asetettava. Muuten harhailu on loputonta. Jeesuksessa saamme olla mukana myös profetian sanoissa ”näkee suuren valon” ja ”niille loistaa valkeus”.

Matteuksen jouluevankeliumi muistuttaa Jesajan yli 700 vuotta aikaisemmin antamasta profetiasta (Jes. 7:14): ”Herra itse antaa teille merkin: Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimen Immanuel”, joka merkitsee ’Jumala meidän kanssamme’. Matteuksen evankeliumi myös päättyy samaan Jeesuksen lähetyksessä: ”Minä olen teidän kanssanne.” Joulun hyvä sanoma on: Jumala on kanssamme. Vaikka me olemme hänestä kaukana, hän ei ole kaukana meistä. Tähän pelastushistoria kerran johtaa täyttymyksensä: ”Jumala on itse oleva heidän kanssaan, heidän keskellään, heidän Jumalansa” (Ilm. 21:3). Sitä on taivas. Siitä joulu antaa meille maistiaiset ja lupauksen.

Luukkaan jouluevankeliumi korostaa jo profetian (Jes 9:2) kuuluttamaa ”suurta iloa” (megailo). Suureen iloon Luukas myös päättää evankeliuminsa, kun opetuslapset katsovat taivaaseen korotettavaa Herraa ja hänen siunaukseen kohotettuja käsiään: ”He palasivat Jerusalemiin suuresti iloiten ja ylistivät Herraa” (Luuk. 24:50–52). Tämä ilo ei hydy vaikeuksissa eikä vainoissaan. Siitä Apostolien teot antaa riemullisen todistuksen.

Enkelit ja Herra itse palasivat sinne, mistä olivat tulleetkin. Sehän tarkoittaa, että edessäpäin on jotakin sen sijaan, ettei olisi mitään. Oletko sinä mukana tässä Jumalan kansan joulusaatossa, joka alkoi Betlehemin maamajalta ja johtaa Jumalan majoihin taivaassa? Meille jäi ikuisen evankeliumi, joka tuo vastaanotettavaksemme Jeesuksen. Suhteesi Jeesuksen määrää elämä-

si ja ikuisen tulevaisuutesi, sillä hän on tie (Joh. 14:6).

Keijo Rainerma

”Nyt Betlehemiin!”

Luuk. 2:1-20
Jouluaamu 25.12.

Jouluaamun evankeliumiteksti tuo esiin selkeästi Jumalan teon ja ihmisen vastauksen välisen suhteen. Luterilaisissa painotuksissamme – pitäen mielessämme Lutherin *Sidotun ratkaisuvallan* opetukset – olemme aivan oikein oppineet ajattelemaan ihmisen pelastumisen olevan alusta loppuun asti Jumalan työtä. Vain näin ihmiselle on mahdollista saavuttaa pelastumisestaan täysi varmuus, joka tuo levon ja pelottomuuden hänen ajatellessaan tulevaa kohtaloaan ikuisuudessa.

Jouluevankeliumin sanoman keskus on Jumalan teko. Pelastushistorian keskukseen keskittyvät Raamatun molemmat osat: Vanha testamentti eteenpäin tulevaisuutta ennustaen, Uusi testamentti tapahtumaa kuvaten ja jälkeensä sitä lähimenneisyydessä tapahtuneena tarkastellen. Paavali ilmaisi tämän esimerkiksi sanoen: ”Kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa, vaimosta syntyneen, lain alaiseksi syntyneen, lunastamaan lain alaiset, että me pääsisimme lapsen asemaan” (Gal. 4:4). Jouluyönä tapahtui Jumalan Pojan ihmiseksi tuleminen ihme. Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme. Jos haluaa olla täsmällinen, on tietysti mentävä Marian ilmestyspäivään saakka – onhan adoptiaaninen kristologia tuomittu harhaoppina jo ensimmäisinä vuosisatoina!

Jeesuksen syntymään ei paimenilla ollut mitään osuutta. Oli heitä olemassa tai ei ja suhtautuivatpa he siihen miten tahansa, ei sillä ollut mitään vaikutusta. Heidän mahdollinen odotuksensa pyhät kirjoituksensa

tuntevina juutalaisina ihmisinä ei edistänyt tapahtumaa, eikä sen puuttuminen olisi sitä estänyt. Samoin heidän asennoitumisillaan ei ollut vaikutusta siihen, että taivaat aukeivat pimeässä yössä ja enkeli tuli ilmoittamaan heille, mitä viereisessä Betlehemin pikkukylässä oli juuri tapahtunut, ja enkelijoukot tulivat kajauttamaan ylistysvirren Jumalalle hänen suuren armonsa toteutumisesta. Se, mitä he saivat kokea, ei johtunut heistä eikä ollut mitenkään heistä riippuvaista.

Jumala armahti ihmiskuntaa ja siten myös pientä Betlehemin paimenjoukkoa. Armahdus toteutui Jeesuksen lähettämisenä ja kytkeytyi siihen. Asiat eivät ole vain symbolisia vaan realistisia, ja niillä on kausaalinen syyn ja seurauksen suhde. Jumala oli päättänyt armahtaa ihmiskuntaa. Sen toteuttamiseksi hän lähetti Poikansa maailmaan, jossa hänen sovitustyönsä ja ihmisten saattaminen Jumalan yhteyteen tulivat tapahtumaan muutaman vuosikymmenen kuluttua ristinkuolemassa. Jeesuksen historiaan keskittyvä lunastustyö tapahtui pelkästään Jumalan tahdosta, ihmisistä riippumatta mutta ihmistä varten.

Vaikkei mikään Jumalan armotyössä ollut paimenista riippuvaista, he tulivat vedettyiksi siihen mukaan. Heidän vastauksensa Jumalan työhön oli: "Nyt Betlehemiin!" He eivät kääntäneet kylkeä torkkuessaan hiipuvan nuotionsa ääressä. He halusivat olla osallisia. He halusivat itse nähdä, kokea, saada selvyuden ja tällä tavalla saada osansa Jeesuksen syntymästä ja sen merkityksestä. Siksi he halusivat lähteä liikkeelle. Se heidän oli itse tehtävä. Vaikka pidämme mielessä Jumalan armotyön riippumattomuuden ihmisen vaikutuksesta, on kuitenkin oikein todeta, että paikoilleen jääminen, välinpitämättömyys olisi ollut heille mahdollista ja olisi merkinnyt jäämistä osattomaksi Jumalan pelastavasta teosta.

Pelastus on paradoksi. Samalla kuin pidetään kiinni siitä, että Jumala yksin pelas-

taa ihmisen yksin armosta, yksin Kristuksen tähden, ilman ihmisen apua ja myötävaikutusta, on kuitenkin armon vastaanottaminen, siihen suostuminen, halu saada se omaksi, liikkeelle lähteminen ottamaan asiasta selvää ihmisen vastuulla oleva asia. Hyvän kuva asiasta antaa myös Lasaruksen haudan tapaus: Jeesuksen huuto hautaan herätti kolme päivää aikaisemmin kuolleen ja jo mätänemistilassa olevan miehen. Siihen hänellä ei ollut itsellään mitään osuutta – mutta omin jaloin hän käveli haudasta ulos!

Arno Toivanen

Iisalmen eläkkeellä oleva kirkkoherra

Sana tuli lihaksi

Joh. 1: 1-14
Joulupäivä 25.12.

Sana eli Jeesus Kristus on syntynyt iankaikkisuudessa Isästä. Hän on Jumala, "tosi Jumala tosi Jumalasta", kuten Nikean uskontunnustuksessa sanotaan. Raamatun ensimmäisen jakeen sana "alus" voidaan kääntää myös sanalla "esikoisessa". Jumala loi maailman Esikoisessaan, Pojassaan Jeesuksessa. Jeesus tuli jouluna ihmiseksi eli lihaksi asuen meidän luonamme. Tässä toteutui jo Aadamille ja Eevalle annettu lupaus tulevasta "vaimon siemenestä", joka särkee synnin, kuoleman ja Saatanan vallan (1. Moos. 3:15). Tämä pelastuksen lahja on suurin joululahja, jonka maailma on koskaan saanut.

Meillä syntisillä ei ole itsessämme elämää. Syntiänlankeemus sai aikaan sen, että meistä tuli kuolevaisia ja katoavaisia. Olemme ajallisessa elämässämme elossa, mutta joka päivä vanhenemme ja teemme kuolemaa. Ilman Kristusta meillä ei ole toivoa. Ihmiseksi tullut Jumalan Poika omaksui inhimillisen luonnon voidakseen pelastaa

meidät. Ensimmäinen Aadam toi synnin ja kuoleman, mutta Jeesus tuli toiseksi Aadamiksi eli synnittömäksi ihmiseksi, joka ei langennut vaan antoi itsensä uhriksi tuoden meille elämän. Hänessä meillä on elämä ja ikuinen toivo. Hän on meidän valomme. Tämän seimeen syntyneen joulunlapsen valo loistaa maailman pimeyden keskellä ja valaisee meitä paljastaen syntimme ja pimeytemme. Silloin näemme itsemme oikeassa valossa. Näin hän osoittaa, että tarvitsemme häntä Vapahtajaksemme.

Jumala oli lähettänyt Johannes Kastajan raivaamaan tietä syntyneelle Kristukselle. Johannes ei varsinaisesti kuulunut vanhaan eikä uuteen liittoon vaan oli niiden välissä. Hän ei ollut luvattu Vapahtaja, kuten hän itsekin todisti: "Minä en ole Kristus" (Joh. 1:20). Johanneksen tehtävänä oli todistaa maailmaan tulleesta valosta, että kaikki uskosisivat häneen.

Johannes oli voimakas parannuksen saarnaaja, joka julisti lakia ihmisten synnit paljastaen mutta myös viittasi Jumalan Karitsaan, joka ottaa maailman synnit pois. Kuinka usein saarnaajana itse olet uskaltanut sanoa saarnastuolista synnintekijälle Johanneksen tavoin: "Sinulla ei ole lupa..."? Jouluna ovat poikkeuksellisesti kirkot täynnä kuulijoita. Silloin olisi ainutlaatuinen tilaisuus tavoittaa ihmisiä ja Johannes Kastajan tavoin julistaa parannusta. Esimerkiksi: Oletko antanut lähimmäisesellesi joulurauhan? Oletko juopunut alkoholista? Oletko viettänyt Kristuksen syntymäjuhlaa vai jotain muuta?

Jeesus on valo, joka valaisee jokaisen ihmisen. Hän valaisee meille tien Jumalan luo, tien, joka hän itse on. Hän myös valaisee sydämemme. Saarnaaja ei näe ihmisen sydämeen, mutta Jeesus näkee. Jeesuksen ollessa maan päällä maailma ei tuntenut häntä. Nykyäänkin vietetään kaupallista joulua, mutta harva tuntee seimen Lapsen tai joulun todellisen merkityksen. On myös niitä, jotka tuntevat mutteivät halua sitä muistella.

Entä me kristityt, muistammeko me? Kaunis joululaulu sanoo:

Me käymme joulun viettohon / taas kuusin, kynttilöin. / Puun vihreen oksat ki-domme / me hopein, kultavöin, / vaan muistammeko lapsen sen, / mi taivaisen tuo kirkkauden? / Me käymme joulun viettohon / niin maisin miettehin, / nuo rikkaan täyttää aatokset, / ja mielen köyhänkin: / Suun ruoka, juoma, meno muu. / Laps' hankeen hukkuu, unhoittuu.

Helposti me Jeesuksen omatkin unohdamme joulun merkityksen, vaikka moitimme muita samasta asiasta.

Jumala luo uskon niihin, jotka ottavat joulun Lapsen vastaan. Heidät hän synnyttää Jumalan lapsiksi, ei veren eikä lihan tahdosta, ei luonnollisen syntymän kautta vaan uudestisyntyen vedestä ja Hengestä (Joh. 3:5), ei omasta tahdostamme eikä ratkaisustamme vaan Jumalan tahdosta. Me emme tee itsestämme Jumalan lapsia, vaan Jumala synnyttää meidät. Siitä, joka on kastettu muttei usko, Jumala voi sanallaan tehdä elävän (1. Kor. 4:15).

Seimeen syntyneestä Jeesus-lapsesta loistaa kirkkaus, joka valaisee koko maailman. Pimeys väistyy sen kirkkauden tieltä, eikä maailmassa ole niin suurta syntistä, ettei Jeesuksen armo riittäisi hänelle. Jeesus oli täynnä armoa ja totuutta! Tällainen on maailman Vapahtaja, joka antoi henkensä ristillä. Hän sovitti kaikki maailman synnit. Siksi saat tänä joulupäivänä uskoa, että sinäkin olet synneistäsi vapautettu. Saat ottaa tämän kalliin joululahjan vastaan ja uskoa itsesi vapaaksi Jumalan lapseksi.

Ville Kettunen

Todistus palvelulla, sanoilla - ja kuolemalla

Ap.t 6:8-15; 7:54-60
2. joulupäivä 26.12.

Mitä Stefanos opettaa meille tehtävästämme Kristuksen todistajina? Ensinnäkin sen, että puheemme tulee nousta Raamatusta. Stefanoksen puhe oli samanlainen kuin monet psalmit, erityisesti 78, 105 ja 106. Niissä muisteltiin Jumalan suuria tekoja ja Jumalan kansan lankeemuksia, Jumalan uskollisuutta ja kansan uskottomuutta.

Stefanos puhui sellaisella Pyhän Hengen voimalla ja viisaudella, etteivät hänen vastustajansa kyenneet puolustautumaan. Siinä Jumalan sanassa, jota hän oli tutkinut ja jota hän julisti, oli Pyhän Hengen voima ja ylimaallinen viisaus.

Stefanosta ei kutsuta diakoniksi, vaikka tehtävät olivat palvelua. Kieliraja toi mukanaan ristiriitoja jo silloin. Palvelutehtävänkin kriteerinä oli, että ihminen oli täynnä uskoa ja Pyhää Henkeä. Kaikkiin seurakunnan tehtäviin tulisi valita ihmiset sillä kriteerillä. Jokaisessa virantäytössä tulisi lukea Paavalin kirjeestä Timoteukselle, millaiset ovat seurakunnan työntekijän edellytykset. Kriittisin piste on tämä: hän on säilyttänyt uskon ja hyvän omantunnon.

Stefanoksen tehtävässä yhdistyivät palvelu ja julistus. Sellainen palvelu, joka kieltäytyy julistamasta evankeliumia, ei täytä Jeesuksen lähetyksensä eikä kuulu kristillisen kirkon tehtäviin. Tämä tulisi kirkossa yhä muistaa.

Palveleminen ei ollut arvostettua antiikin aikana. Sofistit sanoivat: "Miten ihminen voi olla onnellinen, kun hänen täytyy palvelella jotakuta?" Jeesus puhui päinvastoin: "Suurin on se, joka palvelee." Hän sanoi tulleensa palvelemaan ja antamaan henkensä (Mark. 10:45) – kuten Stefanoskin joutui tekemään.

Kun vastustajat eivät kyenneet asiallisesti osoittamaan Stefanoksen olleen väärässä, he turvautuivat valheisiin, jopa samoihin kuin Jeesuksenkin kohdalla. Molempia syytettiin puhumisesta temppeleä vastaan. Stefanos muistutti, ettei Jumala oikeastaan ollut käsenyt rakentamaan temppeleä, vaan ajatus oli Daavidin, eikä Jumala varsinaisesti asu ihmisten pystyttämässä rakennuksessa.

Stefanosta syytettiin myös siitä, että hän puhui Moosesta eli lakia vastaan. Stefanos muistutti, että Mooses oli puhunut hänen kaltaisensa profeetan tulemisesta. Juutalaisessa tulkinnassa sen oli ymmärretty tarkoittavan Messiasta. Stefanos viittasiikin puheessaan sekä Mooseksen että Joosefin kohdalla samankaltaisuuteen Jeesuksen kanssa. Puhe ei ollut vain puolustusta, vaan Jumalan sana alkoi syyttää syyttäjiä. Stefanos osoitti, että hänen syyttäjänsä olivat itse lainrikkokijia.

Stefanos totesi, että Israelin kansa oli vastustanut profeettoja, jotka olivat ilmoittaneet Messiaan – Vanhurskaan – tulon, ja nyt he ovat murhanneet hänetkin. Hän esittää suoran syytöksen: "Te saitte lain, mutta ette sitä noudattaneet."

Kun neuvoston jäsenet katsoivat Stefanosta, tämän kasvat näyttivät heistä kuin enkelin kasvoilta. Raamatun mukaan silmät ovat sielun peili. Se, mitä katsomme, vaikuttaa meihin (Ps.34:6). Mooseksesta kerrotaan, että hänen kasvonsa loistivat, kun hän oli keskustellut Jumalan kanssa. Oli keskustellut Stefanoskin Herransa ja tämän sanan kanssa. "Enkeli" tarkoittaa Jumalan sanaa saattajaa. Ehkä kuulijat ymmärsivät sydämessään, että tällä miehellä oli sanoma Jumalalta, mutteivät silti taipuneet hänen sanomaansa.

"Ei sovi meidänkään valittaa vaivojamme, vaikka meistäkin vääriä syytöksiä tehdään. Ei Paholainen muuta voikaan kuin valehdella ja vääristää oikeaa, rehellistä puhetta ja kääntää sitä pahimpaan päin." (Luther.) Jos Stefanos olisi nähnyt vain suuren neuvoston

jäsenet, hän olisi masentunut. Hän sai kuitenkin nähdä Jeesuksen. ”Meidän silmämme eivät saa sellaista nähdä, mutta Sanassa me, Jumalan kiitos, saamme nähdä ihan samaa” (Luther).

Stefanoksen puheen vaikuttavin kohta on loppu. Hän sai katsella ”Jumalan kirkkautta ja Jeesusta, joka seisoi Jumalan oikealla puolella”. Oliko Jeesus noussut suorastaan seisomaan, kun tämä tapahtui? Kunnioitiko hän näin ensimmäisen kristityn marttyyrin viime hetkiä?

Kun Stefanos sanoi, mitä näki, suuren neuvoston väki kävi hänen kimppuunsa, raahasi hänet ulos kaupungista ja kivitti hänet kuoliaaksi. Viimeiset sanat olivat hyvin samanlaiset kuin Jeesuksellakin oli ollut: ”Herra, älä vaadi heitä tilille tästä synnistä” ja: ”Herra Jeesus, ota vastaan minun henkeni.”

Augustinus sanoi, että edellinen rukous: ”Herra, älä vaadi heitä tilille tästä synnistä” pelasti Saulin eli Paavalin, joka oli valvojana tuossa teloituksessa. Ensin hän oli kuulut perusteellisen raamattutunnin ja sitten tämän merkillisen rukouksen. Ei kestänyt kauan, kun Saul kohtasi Jeesuksen ja sai oppia maailman ihmeellisimmän sanoman. Synnit on luettu Jeesuksen syyksi, meidänkin syntimme. Siksi syntisistä suurinkin sai anteeksi.

Lopulta Stefanos joutui siis todistamaan hengellään. Hän oli ensimmäinen siinä pitkässä ketjussa, joka on joutunut osoittamaan todeksi Jeesuksen sanat: ”Jos he vainoavat minua, he tulevat vainoamaan myös minun seuraajiani.”

Kirkkoisä **Tertullianuksen** mukaan kristittyjen veri oli siemen. Se, miten he menivät rohkeasti kuolemaan, vaikutti ihmisiin. Tästä kertoo **Anni Maria Laato** uudessa hienossa kirjassaan *Mater ecclesiae: kirkkoäidit*. Kirjassa kerrotaan muun muassa naisista, jotka kirkon varhaisina vuosisatoina rohkeasti kärsivät marttyyrikuoleman.

Miten meidän siis tulee todistaa Herrastamme? Palvelemalla, tutkimalla ja julistamalla Jumalan sanaa, katsomalla Kristusta ja iloitsemalla siitä, että saamme elämässä ja kuolemassa olla hänen omiaan ja hänen turvissaan, ja rukoilemalla niidenkin puolesta, jotka ovat kaikkein hankalimpia lähimmäisiä.

Vieläkö on niitä, jotka Paavalin tavoin sanovat: ”En pidä henkeäni minkään arvoisena, kunhan vain täytän juoksuni ja sen virran, jonka Herralta Jeesukselta olen saanut: Jumalan armon evankeliumin todistamisen” (Ap.t. 20:24)?

Voisimmeko kuolla niin, että kuolemammekin todistaisi Jumalasta? Voisimmeko elää niin, että kuolemammekin olisi todistus Jumalan armosta ja hyvyydestä?

Timo Junkkaala

Jeesuksen nimessä

Matt. 4: 12-16
Uudenvuodenpäivä 1.1.

Almanakassa ei ole uudenvuodenpäivän kohdalla kenenkään henkilön nimipäivää. Evankeliumikirjassa päivän aiheena on *Jeesuksen nimessä*. Uudenvuodenpäivää voidaankin pitää Jeesuksen nimipäivänä. Jeesuksen nimessä on hyvä aloittaa uusi vuosi 2012 ja pyytää häneltä hyvää, armollista johdatusta ja varjelusta uudelle vuodelle.

Matteuksen lainaamassa Jesajan kirjan profetiassa puhutaan ”kuoleman varjon maasta”. Ilmaisu on hyvin osuva, kun ajattelee, miten paljon maailmassa on erilaista kärsimystä ja pahaa. Oma tai läheisen ihmisen vakava sairastuminen tai kuolema muistuttavat meitä kuoleman varjon maasta. Kaikki ihmiset joutuvat jossain vaiheessa elämäänsä kokemaan vastoinkäymisiä. Miten jaksaa jatkaa elämää silloin, kun ihmistä on kunnolla mankeloitu monen koettele-

muksen läpi? Voiko elämän karikoista selvitä katkeroitumatta?

Ilmaus "asuivat kuoleman varjon maassa" voitaisiin myös kääntää: "istuvat kuoleman varjossa". Tämä maailma voi tuntua joskus pimeältä selliltä tai vankityrmältä, jossa ihminen joutuu istumaan ja kyyhöttämään paikallaan voimatta tehdä mitään hyväksseen. Moni kokee voimattomuutta elämän suurten ongelmien edessä ja tuntee itsensä ajopuuksi, jota virta vie kohti koskea. Kun ihmisen mahdollisuudet loppuvat, Jumalan mahdollisuudet alkavat. Se, joka kokee ja luulee pärjäävänsä omin avuin elämässä, ei tarvitse Jumalaa eikä Vapahtajaa mihinkään. Hän selviää mielestään itsekin.

Jossain vaiheessa kuitenkin ihminen tajuaa, että hän ei voi hallita elämäänsä. Se on vain otettava vastaan sellaisena kuin se meille annetaan. Moni kapinoi ja katkeroituu ja panee elämän risaiseksi. Sattumaan uskova maailmankatsomus ja tiedeusko eivät anna apua silloin, kun lääkäri ei voi parantaa eivätkä turvatyynyt riitä estämään vakavaa loukkaantumista. Auttaako usko luonnonvalintaan, kun ihminen masentuu ja katkeroituu? Eikö heikkojen olekin evoluutio-opin mukaan syytä kuolla pois, että vahvat lajit ja yksilöt voisivat paremmin jatkaa sukua? Mitä annettavaa tällaisella materialistisella maailmankatsomuksella on kärsivälle ihmiselle?

Jesajan ennustuksen mukaan ihmiskunnalla on kuitenkin toivo ja pelastus valmiina. Kuoleman varjon maahan loistaa kirkkaus. Elämä ei ole sattumanvaraista. Jes. 8:23–9:1 sanoo: "Aikoinaan Herra vei kunnian Sebulonin ja Naftalin mailta. Mutta kerran hän taas palauttaa kunniaan Meren tien, Jordanin takaisen maan ja muukalaisten Galilean. Kansa, joka pimeydessä vaelttaa, näkee suuren valon. Niille, jotka asuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus." Jeesuksessa tämä ennustus kirjaimellisesti toteutui. Samaa profetiaa luetaan jouluuamuna kirkoissa. Syntynyt poikalapsi tuo valon ja toivon pimeään ja pahaan maailmaan.

Evankeliumit kertovat, miten tämä Vanhan testamentin ennustus käytännössä toteutui. Jeesusta ei otettu vastaan kotikaupungissaan Nasaretissa. Hän muutti Kapernaumiin, koska Nasaret hylkäsi hänet. Nasaret kuuluu Sebulonin heimon alueeseen, Kapernaum taas Naftalin heimon alueeseen Gennesaretin järven rannalla. Meren tie johti Damaskoksesta Gennesaretin tasangon kautta Välimeren rannikolle. Jesaja oli ennustanut, että näiden seutujen kunnia palautetaan tulevaisuudessa. Uudessa testamentissa on noin 260 viittausta Vanhaan testamenttiin. Uudessa testamentissa on myös 260 lukua. Keskimäärin jokaisessa Uuden testamentin luvussa viitataan Vanhaan testamenttiin.

Evankeliumikirjasta on jätetty mielivaltaisesti uudenvuodenpäivän tekstistä yksi olennainen jae pois, Matt. 4:17. Siinä on Jeesuksen julistama kääntymiskehoitus, joka on tekstin tähtäyspiste. Tuo jae olisi hyvä lukea saarnassa. Jeesus jatkoi siitä, mihin Johannes Kastaja vangitsemisensä takia lopetti. Jeesus julisti Matteuksen mukaan sanataarkasti samalla tavoin kuin Johannes Kastaja: "Kääntykää, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle!" (Vrt. Matt. 3:2.) Jeesuksessa Jumalan valtakunta tuli ihmisten keskelle. Tämä asia jäi kuitenkin valitettavan monelle piiloon. Ihmiset eivät ottaneet Jumalan sanaa vastaan eivätkä kääntyneet Jeesusta seuraamaan. Oli kuitenkin paljon myös niitä, jotka kääntyivät.

Vanhassa testamentissa kääntyminen tarkoittaa lähinnä palaamista liittoon, jonka Jumala teki kansansa Israelin kanssa. Kristillisessä kirkossa kaste lapsen syntymän jälkeen merkitsee Jumalan liittoon ottamista. Pelastavan lapsenuskon menettäneiden on käännyttävä ja palattava kasteen liittoon eli uskottava Jeesukseen voidakseen pelastua. Jumala itse saa Pyhällä Hengellään ja sanallaan aikaan tämän kääntymisen ja pelastavan uskon.

Kääntyminen ja usko Jeesukseen, maailman Vapahtajaan, ovat suuri ihme, jonka Jumala tekee ihmisen sisimmässä. Kääntymisen Jumalan puoleen muuttaa ajatuksemme itsestämme ja toisista ihmistä, Jumalasta ja elämästä. Usko Kristukseen poistaa syyllisyyden ja ahdistuksen sekä tulevaisuuden ja kuoleman pelon.

Antti Ijäs

Pastori, SROS:n Varsinais-Suomen ja Kanta-Hämeen aluejohtaja

Jeesus, maailman valo

Matt. 2: 1-12
Loppiainen 6.1.

Jeesuksen syntymä ei koskenut vain juutalaisia, vaan hän oli koko maailman Vapahtaja. Loppiaisen evankeliumi kuvaa hänen syntymänsä jälkeisiä tapahtumia, joissa on lähetys on vahvasti läsnä.

Evankeliumi kertoo tietäjistä, jotka tulivat idästä kumartamaan juuri syntyneitä juutalaisten kuningasta. Keitä he olivat? Raamattu sanoo heistä vain, että he tulivat idästä ja seurasivat tähtiä. He olivat siis jonkinlaisia astronomeja tai astrologeja. Heidän kotimaansa oli idässä, siis ehkä Arabian niemimaalla tai Kaksoisvirtainmaassa.

Tässä olennaista ei ole kuitenkaan se, mistä tietäjät tulivat, vaan se, että he edustivat maailman eri kansoja, jotka tulivat nyt kumartamaan Jeesusta. He tulivat kunnioittamaan Vapahtajaa, joka oli syntynyt koko maailman pelastajaksi. Näiden oppineiden välityksellä maailman kansat tulivat Jeesuksen luo. Itse asiassa tietäjät tulivat Betlehemiin Jumalan ja hänen evankeliuminsa vettäminä, sillä onhan Jeesuksessa evankeliumi tullut näkyväksi.

Mitä tietäjät näkivät taivaalla? Tämä kysymys on vaivannut ihmisiä kautta aikojen. Yksi selitys on, että kyseessä on ollut ilmiö,

jossa taivaankappaleet (esimerkiksi Saturnus ja Jupiter) näyttävät menevän yhtä aikaa päällekkäin. Tällaisia ilmiöitä tiedetään tapahtuneen Jeesuksen syntymän aikoihin. Kahden taivaankappaleen päällekkäisyys näyttää siltä, että taivaalla loistaa luonnottoman kirkas tähti.

Annettuaan lahjansa ja kunnioitettuaan Jeesus-lasta tietäjät palasivat oman kansansa luo kertomaan toisille, mitä he olivat nähneet ja kokeneet. Raamattu kehottaa meitäkin tulemaan päivittäin Jeesuksen luokse. Hän on elävä kivi, joka johtaa Isän, Jumalan, yhteyteen (1. Piet. 2:4).

Jeesuksen luo tuleminen on uskovien yhteyteen hakeutumista, rukousta ja Raamatun lukemista. Tietäjien esimerkin tavoin meitäkin rohkaistaan kertomaan toisille Jeesuksesta, jonka olemme omana Vapahtajanamme kohdanneet. Näin mekin voimme kertoa Jeesuksesta omassa lähipiirissämme. Tällä tavalla evankeliumi leviää luonnollisesti. Lähetystyössä tämä on yleisin ja paras seurakunnan kasvun tapa: Ihmiset tuovat sukulaisia, ystäviä ja työtovereitaan Jeesuksen luokse.

Päivän evankeliumi korostaa Uuden ja Vanhan testamentin yhteyttä. Jeesus on maailman pelastaja, jonka syntymä on ennustettu jo useita satoja vuosia aikaisemmin Vanhan testamentin kirjoituksissa. Niin Vanha kuin Uusikin testamentti todistavat, että Vapahtaja on syntyvä Betlehemiin, kuningas Daavidin kaupungissa. Näin Daavidille kerran luvattu kuninkuus saa täyttymyksen Jeesuksen syntymässä.

Daavidin kuninkuus oli esikuva Kristuksesta. Raamattu kutsuu Jeesusta Daavidin pojaksi. Daavid oli vaatimaton paimen, jonka Jumala nosti kuninkaaksi ihmillisen heikkouden keskeltä. Lankeumuksiensakin jälkeen Daavid osoitti suurta nöyryyttä ja katumusta tunnustaessaan syntinsä (Ps. 51). Daavid oli monipuolinen: soturi, paimen, runoilija, valtiomies, pappi, profeetta ja kuningas. Jeesuksessa on kaik-

kia näitä samoja piirteitä, kuitenkin ilman syntiä.

Evankeliumi korostaa Jeesuksen ikiaikaista jumaluutta. Jeesus on Jumala jo ennen aikojen alkua. Hänestä ei tule Jumala vasta syntymän tai ylösnousemuksen jälkeen, vaan Jeesus on ollut Jumala jo ennen aikojen alkua.

Mongoliassa lähetystyössä törmäsin joskus opetukseen, jossa kiellettiin tai vähäteltiin Jeesus-lapsen jumaluutta. Eihän ole kovinkaan järkeenkäypää, että Jumala on vauvana keskellä köyhiä ihmisiä ja likaisia eläimiä. Tämä on vastoin kaikkea ”kunnian teologiaa”, joka korostaa Jumalan valtasuuruutta. Itämaan tietäjät kuitenkin tulivat kunnioittamaan Jumalana Jeesusta, joka oli ulkonaisesti hyvin heikko ja vaatimaton. Tämän ulkonaisen mitättömyyden keskelle Jumala syntyi. Tässä heikkoudessa ja haurauksessa Jumala tuli ihmiseksi.

Tämä on todellista ”ristin teologiaa”: Jumala ilmoittaa itsensä näennäisessä heikkoudessa, joka on suurempaa kuin mikään inhimillinen voima ja viisaus. ”Me sen sijaan julistamme ristiinnaulittua Kristusta. Juutalaiset torjuvat sen herjauksena, ja muiden mielestä se on hulluutta, mutta kutsutuille, niin juutalaisille kuin kreikkalaisillekin, ristiinnaulittu Kristus on Jumalan voima ja Jumalan viisaus.” (1. Kor. 1:23–24)

Evankeliumi kertoo, että tietäjät antoivat Jeesukselle monia kallisarvoisia lahjoja: kultaa, suitsuketta ja mirhaa. He halusivat näin osoittaa kunnioitusta ja kiitollisuutta koko maailman Vapahtajalle.

Täytyykö meidän tuoda lahjoja Jeesukselle? Voimmeko yleensäkin tuoda hänelle mitään? Hän on tullut meitä varten. Hän syntyi, jotta meillä olisi syntisinä mahdollisuus elää pyhän Jumalan yhteydessä. Ihminen voi vain ottaa vastaan Jeesuksen ja lahjan, joka meille annetaan kasteen ja uskon kautta. Emme voi tuoda Jumalalle mitään, mikä kelpaisi hänelle. Usko ei siis ole mitään, mitä yritän saavuttaa tai antaa Juma-

lalle. Usko on Jumalan armon ja luottamuksen vastaanottamista, joka syntyy Sanan ja sakramenttien kautta. ”Usko syntyy kuulemisesta, mutta kuulemisen synnyttää Kristuksen sana” (Room. 10:17).

Pentti Marttila

Pastori, Lähetysyhdistys
Kylväjän koulutuspäällikkö

Kasteen lahja

Luuk. 3: 15-18, 21-22

1. sunnuntai loppiaisesta 8.1.

Kansa odotti luvattua Messiasta, jonka se ajatteli olevan Johannes Kastaja. Nöyrästi kuitenkin Johannes viittasi Kristukseen ja totesi, ettei ollut kelvollinen edes avaamaan tämän kengännauhuja. Johanneksen kaste oli käännyännäiskaste, mutta se ei ollut kristillinen kaste, koska Jeesus ei ollut vielä sitä asettanut. Jeesus kastaa ”Pyhällä Hengellä ja tulella”.

”Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan” (Ap.t. 2:38).

” – pelasti hän meidät, ei vanhurskautensa tekemiemme tekojen ansiosta, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta” (Tit. 3:5).

”Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällemme pukeneet” (Gal. 3:27).

”Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan” (Joh. 3:5).

Näiden raamatunkohtien mukaan (KR 1938) kaste uudestisyntyyttää ja antaa Pyhän Hengen. Luther sanoo *Isossa katekismuksessa*: ”Se (vesi) saa näet sanasta voiman olla ’uudestisyntymisen pesu’. Tällaista ni-

mitystä Paavali (Tit. 3:5) siitä käyttää Ti-tukselle osoitetun kirjeen kolmannessa luvussa.”

Jakeen 17 maanviljelykseen liittyvä kuva ei helposti avaudu ilman lisätietoja: ”Tä-tä vertausta lähelle tulee kuva puimatante-reesta ja viskaimesta, hangosta, jolla viljaa viskattiin ylöspäin. Puinti suoritettiin tuu-lisella mäellä. – – Puitaessa tuuli vei köy-käiset akanat ja ruumenet pois ja poltetta-vaksi, mutta painavat jyvät putosivat alas. Puintia käytetään useissa VT:n teksteissä tuomion vertauksena.” (Erkki Ranta: *Sano-ma suuresta ilosta.*)

Viimeisellä tuomiolla erotetaan jyvät ja akanat. Jyvät eli Kristukseen uskovat ja kas-tetut pääsevät aittaan eli taivaaseen. Aka-nat eli ne, jotka eivät usko, joutuvat ikuiseen helvetin piinaan, sammumattomaan tuleen. Ne, jotka uskovat, mutta joita ei ole ollut mahdollista elämänsä aikana kastaa, pelas-tuvat, sillä sakramentin puuttuminen ei ka-dota vaan sen halveksiminen, kuten **Augus-tinus** on sanonut. On eri asia, jos joku kuo-lee ilman kastetta, koska on ylpeyttään aja-tellut pärjäävänsä ilman Herramme asetta-maa sakramenttia.

Johannes julisti ”muita kehotuksia” eli lakia sekä evankeliumia. Samassa luvussa hän muun muassa kehottaa kansaa jaka-maan omastaan tarpeessa olevalle, publi-kaaneja keräämään veroa vetämättä välistä ja sotilaita tyytymään palkkaansa kiristä-mättä keneltäkään lisäansiota. Emme siis saa olla vilpillisiä veroilmoituksissa emme-kä harjoittaa harmaata taloutta, jossa jäte-tään maksamatta valtiolle kuuluvia veroja. Kaikessa meidän tulee olla rehellisiä, ei pel-kästään muiden silmien edessä vaan myös silloin, kun kukaan ei ole näkemässä. On syntiä sekin, ettemme auta niitä, jotka tar-vitsevat apua. Usein kävelemme ohi, jos ka-dulla jollakulla on hätä. Meidän tulisi ja-kaa omastamme esimerkiksi Itä-Afrikassa nälkää näkeville. Kristittyinä meidän tuli-si tukea lähetystyötä varallisuutemme mu-

kaan, se määrä, jonka sydämessämme olem-me päättäneet antaa.

Pyhä Henki laskeutui kirkastamaan Kristusta, kun hänet kastettiin. Jeesus ei saa-nut tässä Pyhää Henkeä, koska Henki läh-tee Isästä ja Pojasta eli Jeesus on myös Pyhän Hengen lähettäjä, ei vastaanottaja. Tällä Jo-hanneksen kasteella hänet vihittiin Messi-aan tehtävänsä, ja hän otti kaikki maailman synnit kantaakseen ne Golgatan ristille. Siinä on pelastuksemme perusta. Kasteemme ammentaa voimansa tästä kerran täytetys-tä ristintyöstä, joka riittää ikuisesti. Siksi se, joka uskoo ja kastetaan, pääsee taivaaseen.

Ville Kettunen

Jeesus sielunhoitajana

Joh. 4:5-26

2. sunnuntai loppiaisesta 15.1.

Evankelista Johannesta kuvataan kristilli-sessä taiteessa symbolisesti kotkaksi. Hän nouseekin korkealle mutta samalla näkee syvälle, pinnan alle. Johannes kertoo Jeesuk-sen tekojen ohella tämän käymistä keskus-teluista sekä kohtaamisista ja opetuksista, joista avautuu Messiaan kutsumus, hänen jumalihmisyytensä.

Kolmessa perättäisessä luvussa kolme erilaista ihmistä pääsee tai joutuu Jeesuk-sen sielunhoitoon. Nikodemos hakeutuu itse keskusteluun. Samarian nainen yllät-tyy monessa mielessä. Betesdan paranta-van lammikon rampa oppii hiljakseen tun-temaan hyväntekijänsä.

Sykar-nimisen kaupungin Jaakobin kai-volla tapahtuu se tekstimme kohtaaminen, josta tänä ja seuraavana pyhänä saarnataan. Johanneksen tallentamaa tilannetta voi tar-kastella monesta näkökulmasta, mutta var-maankin nimenomaan Jeesuksen taitava sie-lunhoito antaa runsaasti kosketuspintaa ai-kamme ihmiseen.

Tapahtuman topografia luo taustan tilanteen poikkeuksellisuudelle. Normaalisti juutalaiset kiersivät samarialaisten alueen, mutta Jeesus oppilaineen oikaisi suoraan sen läpi matkallaan Jerusalemissa Galileaan. Sykar – jonka mukaan on nimetty yksi Suomen Raamattuopiston tontin vanhoista huviloista – sijaitsee Sikemin eli nykyisen Nabluksen lähellä, kahden Mooseksen kirjoissa kuvatun tärkeän vuoren, Garissimin ja Ebalin, tuntumassa. Edellinen vilahtaa Jeesuksen ja naisen keskustelussa.

Jeesuksen ihmisyyttä osoittavat halu levätä ja jano keskipäivän kuumuudessa, hänen jumaluuttaan se, että hän tuntee ja tietää samalle kaivolle tulevan naisen elämän tilanteen.

Jeesus ei kuitenkaan säikäytä naista kohtuuttomasti vaan tekee aloitteen keskusteluun luontevalla vesiaiheella. Siitä kohtaminen syvenny omantunnon alueelle: hengelliseen janoon, syyllisyyteen ja sovituksen kaipuuseen.

Yhtäältä Jeesus on hienotunteinen, kuten meidänkin tulisi olla, toisaalta suora. Totuus ja rakkaus yhdistyvät, kuten ne vain Jeesuksella voivat. Naisen avoliitot, henkinen tyhjiys ja yksinäisyys paljastuvat. Samalla elämäalueella ovat monet meidän aikamme ihmisen kivut. Jumala ei luonut meitä sukupuolineutraaleiksi vaan miehiksi ja naisiksi. Kaikissa meissä on kaipuu niin ruumiilliseen kuin henkiseen vastakapaleeseen, täydentymiseen. Luojamme tietää tarpeemme.

Jeesus sallii keskustelussa sivupolun, kun hänen sanansa osuvat kohti. Kiista juutalaisten ja samarialaisten rukouspaikasta tuottaa Jeesuksen opetuksen kristityn rukouksen ominaislaadusta – aivan kuten keskustelu Nikodemoksen kanssa lukua aikaisemmin välitti meille pinoisevankeliumin.

Niin samarialainen mies – se Jeesuksen vertauksen ryöstetyt auttaja – kuin nimetömäksi jäänyt samarialainen nainen kertovat siitä, että särkynyt, epäonnistunut, mui-

den syrjimä ja oman onnensa nojaan jättämä voi saada avun. Edellytyksenä on, että avun tarvitsija pääsee tai tuodaan suuren sielunhoitajan luokse. Hänelle jokainen on yksilö, ainutkertainen.

Jeesuksella ei ollut kaavaa, yhtä sielunhoidon tai terapian metodia, vaan hän kohosi ihmisen ihmisenä. Olisipa myös meillä riittävästi kärsivällisyyttä, hienovaraisuutta ja suoruutta, kun niitä tarvitaan!

Reijo Huuskonen

Rovasti, Suomen Raamattuopiston apulaisrehtori

Jeesus uskon synnyttäjänä ja vahvistajana

Joh. 4:39-42

3. sunnuntai loppiaisesta 22. 1.

Tämän pyhän evankeliumi liittyy edellisen sunnuntain tekstiin ja sanomaan Samarian naisen ja Jeesuksen kohtaamisesta ja Jeesuksen ainutlaatuisesta taidosta uskoon kutsujana ja sielunhoitajana. Nyt astutaan ajassa askel eteenpäin. Tapahtunut sydämen uudistus ja aseman muutos Jumalan ja ihmisten edessä alkavat käydä heti ilmi. Syntynyt usko tuottaa hedelmää. Toteutuu apostolin sana: ”Sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan” (Room 10:10 KR 1938).

2. ja 3. loppiaisen jälkeisen sunnuntain vuorossa olevien evankeliumitekstien välissä on jakso, jossa opetuslapset keskustelelevat ruoasta. Johannes liittää kaiken aikaa yhteen konkreettisen ja hengellisen. Vedestä päädytään Elävään veteen, leivästä Elämän leipään. Viljasta puhuessaan Jeesus viittaa opetuslasten tulevaan suureen tehtävään: ”Vainio on jo vaalennut, vilja on kypsä korjattavaksi. – Minä olen lähettänyt teidät

korjaamaan satoa.” (Joh. 4:35,38.) Samaritan nainen oli yksi kypsistä tähkistä. Leipäteemaa Johannes käsittelee laajasti vielä luvussa 6.

Puhutteleva on Johanneksen huomio väljaksossa: Nainen jätti välittömästi vesiruukkunsa kaivolle ja lähti kertomaan kohtaamisesta. Etsintä oli siis päättynyt, yksinäisyys murtunut, syyllisyys käsitelty, hengellinen jano saanut tyydytyksen.

Naisen uskoontulotodistus on rohkea, vaikkakin uskon kohteen ymmärtäminen, ”opillinen sisältö”, on vielä heiveröistä, kuten usein on uuden tien alussa. Mutta eivät Jeesuksen lähioppilaitkaan hetkessä Messiaan salaisuutta oivaltaneet. Siihen kului koko kolmevuotinen avoin raamattukoulu. Vasta Jeesuksen ylösnousemus ja Pyhän Hengen varustus helluntaina avasivat silmät lopullisesti. Jeesuksen sanoja muistellen ja Hengen opastamana sai Samaritanainen nainen muiden tapaan ammentaa tästä lähtien Kirjoituksesta Messias-uskon elävää ravintoa.

Samaria oli nimenomaan se kohde, johon evankeliumi helluntain jälkeen Juudean alueen ohella ensiksi ulottui. ”Te olette minun todistajani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin asti” (Ap.t. 1: 8). Päivän teksti kertoo, että tämä pelastus-sanoma koko maailmalle alkoi todentua jo Jeesuksen julkisen toiminnan aikana. Pyhä Henki avasi Sikemin kylän asukkaiden ymmärryksen siihen, ettei Messias ollut vain juutalaisia tai juutalaisuuksia vaan kaikkia varten.

Jeesus ei vain pyhän otsikon mukaisesti herätä uskoa vaan sekä uskon alkaja että sen hoitaja aina päätökseen asti. Yli sen, mitä Jeesus on ja mitä hän on hyväksemme tehnyt, ei tarvitse eikä pidä yrittää päästä. Jeesuksen luokse palasivat Nikodemos, Betesdan sairas, opetuslapsi Pietari ja moni muu. Siinä on paikka meillemme.

Reijo Huuskonen

Auttaako Herra?

Joh. 6:1621
4. sunnuntai loppiaisesta 29.1.

Pyhän aiheena on *Jeesus auttaa hädässä*. Yksi tapa lähteä liikkeelle on problematisoida tämä kysymällä: Auttaako Jeesus? Onhan lukemattomien ihmisten kokemus, että he ovat jääneet rukouksistaan huolimatta vaille jumalallista apua. Sairaus on vain edennyt, yksinäisyys jatkunut, taloudellisiin vaikeuksiin ei ole löytynyt helpotusta. Sitkeä kiusaus on myös saattanut pitää otteessaan, lankeemus on seurannut toistaan, ja Jeesus vain tuntuu pysyvän kaukana. Auttaako Jeesus hädässä vai ei? Voi jatkaa pohdiskelua siitä, minkälaista apua Jumalalta voi odottaa. Millaisia näkökulmia hengellisten isien kokemus tuo asiaan? Ihmeen olemuksesta puhuu **Ari Savuajan** väitöskirja *Mikä on ihme, ja mitä ihmeistä voidaan tietää?* (2007).

Päivän evankeliumia edeltävä perikooppi kertoo meille ruokkimisihmeestä. Johannes on tallettanut tuohon kertomukseen toteamuksen, että Jeesus tahtoi koetella Filippusta. ”Hän tiesi kyllä, mitä tekisi.” Tämä sopinee myös nyt puheena olevaan teemaan. Jeesuksen opetuslapset olivat liikkuneet jo jonkin aikaa Herran seurassa, mutta monta läksyä oli opittava. Heidän oli määrättävä oppia tuntemaan Jumalaa ja epäilemättä myös itseään. Siksi Jeesus antoi heidän joutua hätään. Tämä koskee meitäkin. ”Oli jo pimeä, eikä Jeesus vielä ollut palannut heidän luokseen. Tuuli puhalsi ankarasti, ja järvellä kävivät vaahtopäiset aallot.” Voimme tulkita Gennesaretin järven myrskyt perinteiseen tapaan vertauskuvallisesti. Ihminen joutuu elämässään välillä suuriin kamppailuihin. Vertaus kahdesta rakentajasta puhuu samasta asiasta paljon samaan tyyliin. Koetukset voivat olla niin ankaria, että niiden keskellä ihmisen energia menee pelkkään selviytymiseen.

Evankelista kertoo, että opetuslapset lähtivät veneellä kotia kohtia, kun oli jo pimeää. Jeesus ei ollut vielä palannut heidän luokseen. Siksi miehet joutuivat lähtemään matkaan ilman häntä. Allegorisesti tämän voisi tulkita kristityn liikkeellelähönä ja matkan tekona armonkokemuksien puutteesta huolimatta. Vaellamme uskossa, emme näkemisessä. Välillä – elämän myrkyissä – joudumme uskomaan vastoin tuntemuksiamme. Tähän on vain suostuminen. Tällaiset taipaleet voidaan ymmärtää osana jumalallista kasvatusta. **Paavo Ruotsalainen** varoitti kärsimättömyydestä armonkokemusten puuttuessa. ”Vaan miksikä sinä olet kuitenkin niin kärsimätön? Koska et mieltäs myöten saa lohdutusta ja virvoitusta, niin sinä lankeat kohta orjalliseen pelkoon, joka synnyttää sinussa sitten epäuskon.”

Merkillistä on, että Kristuksen lähestyessä myrskyn kouriin joutuneita oppilaitaan näiden koettelemus muuttuu peloksi. Vertauskuvallista tulkintalinjaa jatkaen voi todeta, että kun Jumala lähestyy ihmistä, se ei suinkaan ole aina miellyttävää. Levottomuus, ahdistus ja pelko saattavat olla päällimmäiset tunteet. Tässä voidaan nähdä myös allegoria Jumalan vieraasta työstä. Jumalan oma työ seuraa tätä, kun Kristus sanoo sanansa: ”Minä tässä olen, älkää pelätkö.” Kehotus: ”Älä pelkää” on yksi eniten toistuvista lauseista Raamatussa. Tekstissä voidaan nähdä myös viittauksenomaisesti johannekselainen ”minä olen” -formeli, vaikka tässä yhteydessä Jeesuksen sana merkinnee lähinnä ”minähän se tässä olen”.

Kun koettelemus on viimein ohi ja Herra on ilmaissut itsensä opetuslapsille (vrt. Joo-sef ja veljet), vene tulikin jo rantaan. Matkan vaivat ja Herran tunnistaminen eivät olleet prologi varsinaiselle matkakertomukselle vaan pikemminkin itsetarkoitus, pääasia ja varsinainen juoni. Jospa me elämän vastoinkäymisten keskellä huokaillessamme ja esirukouksia pyytäessämme muistaisimme tämän. Herra kyllä tietää, mitä tekee. Jos

oivaltaa, että voi olla koetustenkin keskeisellä Jumalan johdatuksessa, saa uusia voimia kamppailuunsa.

Mikä on Jumalan tarkoitus, kun hän antaa meidän joutua myrskyyn ja pimeyteen? Meidän ihmisten näkökulma on ajallinen, Jumalan näkökulma puolestaan iankaikkinen. Tämä perusero voi tuoda valoa moniin meitä askarruttaviin kysymyksiin kuten: ”Miksi Jeesus ei auta?” Jumalan apu liittyy syvimmältään uuteen jumalasuhteeseen ja syntien anteeksiantamuksen lahjoittamiseen. Tällaista apua ihminen ei kuitenkaan luonnostaan etsi. Siksi Jumala tekee vierasta työtään. Istutukset, jotka eivät ole hänestä lähtöisin, pitää tulla juurineen revityiksi. Siksi se, että hädästä ei heti päästä, voi olla rakastavan Jumalan tahto. Kamppailut ovat tarpeen myös jumalanpelon lisäämiseksi ja uskon vahvistamiseksi. Joka yhtään tuntee itseään, ei voine odottaa lihalle mieluista tietä.

Meitä auttavat myös hyvät hengelliset kirjat, esim. **Olav Valen-Sendstadin** *Pistin lihassa* ja **Leif Andersenin** *Miksi nukut, Herra? Lutherin* tekstit, esim. *Mannaa Jumalan lapsille*, ja hänen elämäkertansa, esim. **Baintonin** *Tässä seison* (luku 21) voivat antaa näkökulmia oman elämänsä myrskyn keskellä apua etsivälle. **Pentti Simojoen** kirjan *Ensimmäiset ja viimeiset kiusaukset* käsittelee Paavo Ruotsalaista ja tämän tapaa suhtautua ahdistuksiin.

Jorma Pitkänen

TL, Tampereen Pyynikin seurakunnan seurakuntapastori

Kristus, Jumalan kirkkauden säteily

Luuk. 2: 22-33
Kynttilänpäivä 5.2.

Nimitys *kynttilänpäivä* juontuu siitä keskiaikaisesta tavasta, että kyseisenä sunnuntaina vihittiin vuoden aikana kirkossa käytettävät kynttilät. Juhlan raamatullisena aiheena on Jeesus-lapsen tuominen temppeliin. Evankeliumiin liittyy keskeisesti vanha Simeon, joka sai tunnistaa ensimmäisenä Jeesuksen Messiaaksi ja pakanoiden Vapahtajaksi.

Raamattu on kuin värityskirja, joka saa lopullisen väriasunsa kuulijan/lukijan mielikuvissa. Jo hitaasta ja monimutkaisesta kirjoitustavastakin johtuen sen ilmaiset ovat usein minimalistisia ja tiivistettyjä. Esimerkiksi opetuslapset jättivät noin vain verkkonsa – siis vuosia tai vuosikymmeniä harjoittamansa isiensä ammatin – ja lähtivät seuraamaan Jeesusta. Kuollut heräsi kuolleista – ja se siitä. Sairas parani, piste. Se, mitä kaikki tarkoitti ihmisten tunteissa ja kokemuksissa tai heidän elämässään ja lähipiirissään, jää yleensä tarkemmin kuvailematta. Näin Jumala on hyväksi nähnyt ilmoittaa sanansa ja maailman historian tärkeimmät tapahtumat. Tämä ei varmaan-kaan ollut sattumaa. Ehkä sen värin pitääkin syntyä eri kulttuureissa ja erilaisten ihmisten mielessä omalla tavallaan, kunhan se johtaa samaan lopputulokseen: syntyy usko ja luottamus Jeesukseen. Joskus on mielenkiintoista lähestyä tekstiä siitä kulmasta, mitä jätetään kertomatta tai pidetään itsestään selvänä. Voisiko tekstiämme selittääkin tästä näkökulmasta ja luoda tuoreita mielikuvia sen tapahtumista?

Temppeli ei ole mikään Raamattuopiston kirkkosali. Herodes Suuren rakennuttama Jerusalemin temppeli oli yksi maailman hienoimmista uskonnollisista rakennuksista ja kaikkien maailman juutalaisten uskonnollinen keskus. Suurina juhlapäivinä

väkeä virtasi sinne kaikkialta Rooman valtakunnasta, Babyloniasta ja Persiasta. Tempelin eteläpuolella olleella aukiolla he vaihtoivat rahansa hopeasekeleiksi ostaakseen ruokaa, juomaa ja uhrieläimiä. Tempelissä toimitettiin kaksi kertaa päivässä uhrilpalvelukset, toinen aamulla varhain, toinen ilta-päivällä. Aukiolta johti suuri portaikko laajalle, pylväshallien ympäröimälle ja kaikille avoimelle pakanoiden esipihalle. Sen keskellä oli naisten esipiha, sitten oli israelilaisten esipiha ja sen jälkeen pappien esipiha.

Koko aluetta hallitsi 50 metriä korkea pyhäkkörakennus. Siinä sijaitsivat pyhä ja kaikkein pyhin, johon vain ylipappi sai astua kerran vuodessa suurena sovituspäivänä. Jumalanpalvelusta toimitti kaikkiaan 18 000 miehen papisto omissa vuoroissaan. Tempeliin kokoontuivat rukoilemaan niin syntiensä sovitusta etsivät kuin hengellisessä elämässään onnistuneet. Siellä olivat paikalla varakkaat ja korkea-arvoiset temppeleikultin ja kymmenysten valvojat, saddukeukset, jotka kielsivät ylönousemuksen, kuin myös fariseukset, joista osa oli konservatiiveja, osa vapaamielisiä. Joukossa oli myös essealaisia, joiden ydinjoukko oli vetäytynyt autiomaahan odottamaan Messiaan paluuta, mutta joiden maallikkojäsenet olivat levittäytyneet joka puolelle valtakuntaa, varmasti myös tempelin rukoilijoiden joukkoon. Siellä kokoontuivat rukoilemaan niin pyhiinvaltajat, juutalaisesta uskosta kiinnostuneet pakanat kuin tavallinen kansakin.

Kirjataan ”kirkkokansaan”, joka kokoontui Jerusalemin temppeliin rukoilemaan ja uhraamaan, istuivat kuin huomaamatta vanhemman polven edustajat Simeon ja Hanna, joiden kerrottiin ”odottavan Israelin lunastusta” ja lohdutusta. He siis odottivat toisenlaista Messiaasta kuin yleisesti. Pyhä Henki oli ilmoittanut, ettei Simeon kuolisi ennen kuin olisi nähnyt kansansa lunastajan. Jeesus-lapsen tullessa temppeliin tavalliselta näyttäneen perheen mukana koitti tuo erityinen hetki.

Miksi Jeesus tuotiin temppeliin? Kahdesta syystä: Ensinnäkin Marian piti tulla lapsen synnyttämisen jälkeen temppeliin uhrin toimittamista varten. Toiseksi laki määräsi, että jokainen esikoispoika kuului Herralle pappispalvelusta varten, mutta kun se oli uskottu leeviläisille, piti lapsi lunastaa takaisin viiden sekelin pappisverolla. Se vastasi Joosefin ammatissa muutaman kuukauden palkkaa. Koska perhe oli köyhä, heille riitti polttouhriksi lampaan sijasta kyyhkyinen. Sinänsä lapsen tuominen temppeliin tai isänsä tulo sinne ei olisi ollut välttämätöntä, mutta he tahtoivat näin tehdä.

Simeon näki tämän viisi viikkoa vanhan sylilapsen ja tunnisti Odotetun. Hän otti Jeesus-lapsen käsivarsilleen, niin kuin tuolloin vastasyntyneen lapsen isä otti omansa tunnustaessaan tämän lapsekseen. Simeon lausui sanat, jotka tunnetaan alkukristillisenä hymninä *Nunc dimittis*. Nimi tulee lauseen alusta: *"Nunc dimittis servum tuum, Domine"* ("Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä"). Oikeita käännöksiä olisivat myös: "Nyt sinä lasket" ja "Nyt sinä päästät." Sanamuodoista, joita Simeon käyttää, voidaan päätellä, että kyseessä on väsyneen taakankantajan vapauttaminen rauhaan. Herra on kaikkivaltias, ja hänen palvelijansa on vain orja, joka nyt pääsee vapaaksi raskaasta vaivannäöstä. Profeetat kutsuivat Vanhassa testamentissa itseään yövartijoiksi, jotka vapautuvat tehtävästään vasta päivän koittaessa. Nyt oli koittanut Simeonin aamu: hän sai suuren, suorastaan ihmeellisen kunnian nostaa käsivarsilleen tekijänsä, Israelin pyhän, koko maailman valon, täytymyksen, josta profeetat olivat sanoneet: "Kaikki yhtyvät iloon, sillä omin silmin he näkevät, kuinka Herra palaa Siioniin" (Jes. 52:8). Jeesus-lapsessa Herra palasi temppeliinsä, Jumala kansansa luokse ja vielä enemmän: koko maailman ihmisten luo.

Erkki Ranta kuvaa kauniisti:

Simeonin ja Hannan hurskaus edustaa koitoisesti ilmaistuna alatien kristillisyyttä.

Jumalalla on, kuten Luther osuvasti sanoo, kaksi virkaa: ylpeitä hän painaa alas ja alaspainettuja hän nostaa ylös. Hän raunioittaa ihmisen omat mahdollisuudet, mutta luo jälleen uutta raunioille, tyhjästä. Hän haavoittaa ja parantaa. Hurskaan tie ei kulje kunnian kukkuloilla vaan ahdistuksen ja armon laaksoissa. Se ei ole tunteilua katon harjalla vaan kulkua laakson pohjalla. Evankeliumi on samalla kertaa tuomio ja armahdus. Siinä synnit saavat kuolemantuomion, ne peitetään (heprean sana sovittaa = peittää) ja heitetään meren syvyyteen. Nuo kaksi vanhusta "odottivat Israelin lohdutusta", he kuuluivat niihin maan hiljaisiin, jotka eivät turvautuneet ihmisapuun. Heille lunastus ja lohdutus merkitsivät omantunnon rauhaa, syntisen ihmisen ja pyhän Jumalan välisen rikkoutuneen suhteen korjaamista (Sanoma suuresta ilosta, s. 70).

Pyhä Henki vaikutti Simeonissa luottamuksen Jumalan lupaukseen. Mitä Herra oli luvannut, se piti, vaikka maailma ympäriltä romahtaisi. Pyhä Henki vaikuttaa aina luottamusta Jumalan sanaan.

Toiseksi Pyhän Hengen työ tekee ihmisestä "maan hiljaisen". Suuntana on ihmisen tuleminen pienemmäksi ja Herran tuleminen suuremmaksi. Ei ole tarvetta olla itse jotakin suurta, koska Herra on suuri. Ei ole tarvetta itse sovittaa teoillaan tai uskollaan Jumalaa, koska Pyhä Henki viittaa Jumalan Karitsaan, joka otti pois maailman synnin. Pyhä Henki lahjoittaa omantunnon rauhan ja levon, joka perustuu Sanan varmuuteen, ei tunteittemme häilyvyyteen.

Kuinka matalalla kulkevatkaan Raamatussa pyhän Hengen tuulet! Kuinka vaatimattomista sydämistä löytyvätkään oikea usko ja elämä! Kuinka pieniltä, suorastaan häkellyttävän pieniltä ja vaatimattomilta näyttävätkään Jumalan teot maailmassa!

Juha Vähäsarja

Sanan kylvö

Matt. 13:31-33
2.sunnuntai ennen paastonaikaa
(Sexagesima) 12.2.

Matt. 13:ssa on seitsemän vertausta taivasten valtakunnasta. Ne kaikki käsittelevät Sanan kylvöä ja tuovat esille sekä positiivisia että negatiivisia näkökulmia. Kaikkiin vertauksiin liittyy myös asioita, joita voivat ymmärtää vain ne, jotka ovat ”saaneet oppia tuntemaan taivasten valtakunnan salaisuuDET” (13:11). Jeesuksen vertaukset ovatkin alttiita monille väärinkäsityksille.

Vertaukset sinapinsiemenestä ja hapatteesta sisältävät itsessään kaksi vastakkaisista näkökulmaa ja tulkintamahdollisuutta, jotka ovat voimassa samanaikaisesti. Tämä kaksiselitteisyys osoittaa Jumalan sanan paradoksaalisuutta, jossa vastakohtatäydentävät toisiaan. Vertausten ymmärtäminen ei ole mahdollista ilman niiden taustalla olevia Vanhan testamentin kohtia.

Sinappikasvi on yleensä pensasmainen ja matalakasvuinen, mutta suotuisissa olosuhteissa se voi kasvaa jopa muutaman metrin korkuiseksi puuksi. Vertauksessa Jeesus korostaa, että sinapinsiemen on istutettu puutarhaan, mikä tulee erityisesti esille Luuk:sta (13:19). Puutarhan suojassa ja hoidossa se kasvaa puuksi, joka ulottuu kaikkien muiden kasvien yläpuolelle. Sama ajatus on vertauksessa viikunapuusta viinitarhassa (Luuk. 13:6–9). Siellä se on saanut ansaitsemattoman hyvän osan, mutta se on myös uhanalainen, jos se ei tuota hedelmää.

Jeesuksen vertauksen taustalla on useita Vanhan testamentin kohtia, tärkeimpänä erityisesti Septuagintan valossa Nebukadnessarin uni, jonka Daniel selittää (4:7–9, 17–20). Kuningas näki unen suuresta puusta, jonka oksille taivaan linnut tekivät pesänsä. Daniel paljastaa kuninkaan hybriksen: ”Sinä olet se puu, sinun mahtisi on kohonnut taivaaseen asti.” Puu hakataan. Si-

tä jää vain kanto jäljelle. Kuningas pudoteetaan maan pinnalle. Vuosien nöyryytysten jälkeen hän ”nostaa silmänsä kohti taivasta” ja antaa kunnian yksin Jumalalle, joka ”nöyryyttää ne, jotka elävät ylpeyden vallassa” (j. 31–34).

Tässä on vakava sanoma kaikille kristityille ja erityisesti kirkkoille, jotka suuruutensa valtaamina eivät anna kunniaa Jumalalle. Jeesuksen vertauksessa on siis vaikuttava kuva kirkkolaitoksen luopumuksesta, kun se kääntää katseensa pois Luojastaan ja Lunastajastaan ja ihastuu omiin voimiinsa ja voimavaroihinsa. Tästä näkökulmasta ”taivaan linnut” tarkoittavat Paholaista, kun tämä noukkii pois sanan, ”joka on sydämeen kylvetty” (j. 4, 19).

Omassa kirkossamme on vakavasti pohdittava, mikä on kansankirkko, joka luopuu lähetysnäyästään. Silloin koko kansankirkko on lähinnä hautausmaan muurien sisällä, jonne lähes kaikki jo poiskutsutut kansalaisemme on haudattu. Muurien ulkopuolella kirkko menettää otteensa kansaan, ja siitä itsestään tulee Efesoksen tai Laodikean seurakunnan kaltainen (Ilm. 2–3).

Jeesuksen vertauksessa on kuitenkin myös positiivinen vaihtoehto, mikä tulee erityisesti esille vain Mark:ssa olevassa vertauksessa. Kylvetty Jumalan sanan siemen orastaa ja kasvaa omasta voimastaan tuottaen täyden jyvän tähkään ja jopa satakeraisen sadon (Mark. 4:26–29, myös Matt. 13:23). Tämä Jeesuksen lupaama näkymä Jumalan valtakunnan suurista voitoista ja suureksi puuksi kasvamisesta avautuu erityisesti Hes:n vertauksessa uudesta Israelista (17:22–24). Mutta myös Hes:ssä on sekä tässä kohdassa että erityisesti faraota tarkoittavassa vertauksessa (31:2–11) sama vakava muistutus hybriksestä kuin Dan:ssa.

Sinapinsiemenen tavoin hapate on pieni hiukkanen, jonka vaikutus tunkeutuu läpi suuren taikinan. Kolme vakallista on 36 litraa eli normaali leipomus Israelissa (1. Moos. 18:6). Hapate on Raamatussa yle-

sä symboli pahan vaikutukselle. Jeesus puhuu fariseusten hapatuksesta (Matt. 16:12) ja Paavali ”vanhan pahuuden ja kelvottomuuden hapatuksesta” (1. Kor. 5:8). Kuitenkin molemmissa vertauksissa on myös sama positiivinen puolensa. Pienestä siemenestä Jumalan hyvässä hoidossa ja hänen puutarhassaan voi kasvaa suuri ja maan ääriin asti ulottuva puu eli elävä kirkko. Pieni määrä hapatetta voi merkitä myös pienten alkujen päivää Jumalan sanan kylvössä. Elävä sana tunkeutuu uudestiluvana koko yhteiskunnan rakenteisiin kuin toisessa vertauksessa suola tai valo (Matt. 5). Viimeisessä Matt. 13:n vertauksessa Jeesus puhuukin taivasten valtakunnan nuotasta, joka laskeetaan kansojen mereen ja tulee täyteen kaloja. Vasta aikojen lopussa enkelit erottelevat pahat vanhurskaista.

Erkki Ranta

Jumalan rakkauden uhritie

Mark. 10: 32-45
Laskiaissunnuntai 19.2.

Laskiainen on paastoon laskeutumista. Tavallisesti korostetaan, että paasto on yksinkertaisten elämäntapojen ja runsaudesta kieltäytymisen aikaa. Raamatussa paasto on vapaaehtoista kieltäytymistä ruuasta ja toisinaan myös juomasta. Sitä harjoittivat niin yksityiset ihmiset kuin yhteisöt sekä Vanhan että Uuden testamentin aikana.

Paastoon laskeutumisen tavoite on aivan muuta kuin tiettyjen ulkonaisten tapojen noudattaminen. Paastonaika on tarkoitettu hiljentymisen ajaksi, että Jumalan Hengelle jäisi tilaa ihmisten sydämessä erilaisten kiireiden ja hälinän keskellä. Kääntyminen Jumalan puoleen tuo virvoituksen, lupasi Pietari. ”Älkää mukautuko tämän maail-

man menoon, vaan muuttukaa, uudistukaa mieleltänne. Teidän tulee uudistua mieleltänne ja hengeltänne.” Näin opasti Paavali. Raamatussa paasto kuvataan luonnollisena tunteiden ilmaisutapana. Se auttaa keskittymään Jumalan kasvojen edessä. Tärkeintä eivät ole jonkin tekniikan mukaiset toimet vaan se, mitä tapahtuu ihmisen sydämessä. Joku voi ilman paastoa, toisella tavalla olla Jumalan puhuttelussa ja hänen Henkensä hoidossa. Siitä seuraa oikeamielisyyttä, armahtavaisuutta lähimmäistä kohtaan ja kuuliaisuutta Jumalan sanalle. Oikean paaston tunnusmerkinä on, että ihminen etsii Jumalaa ja nöyrytyy hänen edessään.

Evankeliumitekstissä Jeesus sanoo: ”Me menemme nyt Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja lainopettajien käsiin.” Nämä sanat ovat tienviittana seurakunnan paastonaikana kulkemalle matkalle. Palautamme mieleemme Jeesuksen matkan kohti Golgatan ristiä. Tarkoitus on, että sydämemme hiljentyy.

Katsellessamme Jeesuksen ristiä olemme kuin seurakuntalainen, joka itki huonoutaan. Pastori kutsui hänet kirkon alttarin ääreen ja pyysi häntä katsomaan krusifiksia. ”Kenen vuoksi Jeesus kärsi?” pastori kysyi. Hetken mietittyään seurakuntalainen vastasi: ”Minun!” Itku sai jäädä. Sen tilalle tuli hänen sydämeensä usko, ilo ja kiitollisuus.

Ihmisen lankeaminen syntiin ei tullut Jumalalle yllätyksenä. Luodessaan ihmisen Jumalalla oli pelastussuunnitelma, jonka hän toteutti tahtonsa mukaan. Hän lupoi osoittamasta jumalallista kirkkautaan voidakseen pelastaa langenneet. Jeesuksessa Kristuksessa hän pukeutui ihmisluontoon, liitti sen persoonaansa ja kärsi koko ihmiskunnan syntien sovittamiseksi. Jos Jumala olisi pannut meidät maksamaan itse rikkomuksemme, se olisi merkinnyt meille ikuis- ta eroa hänestä. Jumala ei kuitenkaan jättänyt hätään ja ahdinkoon joutunutta ilman apua. Rakkaus pani hänet liikkeelle. Jeesuksen tähden meillä on syntien anteeksianto ja

lupaus ikuisesta elämästä, joka tulee osaksemme uskoessamme Jeesukseen.

Jeesuksen tie ristille ei ollut seuraus siitä, että hän olisi vähitellen suostunut raskaan taakan kantamiseen. Se ei selvinnyt hänelle vasta hänen elämänsä lopulla. Jumalan Poika tiesi jo edeltäpäin, mitä tietä hänen on ihmisenä kuljettava. Sen sijaan päivän evankeliumi kertoo, että Jeesuksen opetuslapset olivat ymmällään ja heidän perässään kulkevat ihmiset alkoivat pelätä, kun lähestyttiin Jerusalemiä. Arvattavasti joku saattoi pelätä Jeesuksen puolesta. Hän oli jo kaksi kertaa aikaisemmin puhunut tulevasta kärsimyksestään. Oli vaikea käsittää, että joku haluaisi tehdä pahaa Jeesukselle, joka oli tehnyt paljon hyvää toisille. Markus on edellä kertonut monista tunnusteista, jotka Jeesus teki eri tavoin hätään joutuneitten auttamiseksi.

Joku Jeesuksen seurassa olleista saattoi pelätä omasta puolestaan, sillä vähitellen alkoi käydä selväksi, että myös Jeesuksen nimeä tunnustavat joutuvat uskonsa tähden kärsimään. Matteus ja Luukas kertovat Jeesuksen vuorisaarnasta, jonka hän piti pari vuotta aikaisemmin. Jo silloin hän puhui niistä, joita vainotaan vanhurskauden vuoksi ja joista puhutaan valheellisesti kaikkea pahaa hänen tähtensä. Markus kertoo Jeesuksen puhuneen opetuslapsilleen, etteivät kaikki ota heitä avosylin vastaan eivätkä toivota tervetulleiksi. Jeesus oli puhunut seuraajistaan ristin kantajina. Ehkä näitä puheita muistaen jotkut pelkäsivät omaa kohdaloaan.

Ristiä kantaville on kuitenkin lohdutus. Jeesuksen puhe tulevasta kärsimisestään päättyy lohduttaviin sanoihin. Hän on kolmen päivän kuluttua nouseva kuolleista. Paastoon laskeutumisen tavoite on ylösnousemuksessa. Ristin kautta Jeesus taisteli voittoa pimeyden valtoja vastaan. Vaikka hän päivän evankeliumissa puhuu vain omasta ylösnousemisestaan, hänen aikaisemmat puheensa ovat lohdutuksena hänen

seuraajilleen. Muistakaamme vuorisaarnan julistukset siitä, ketkä ovat onnellisia. Jeesuksen seuraajille on luvassa vapautus kaikista kärsimyksistä. Lopullisesti se tapahtuu Jumalan lapsille kirkkauden valtakunnassa. Jumalan koko toimintaa sävyttää valoisuuden tulevaisuuden toivo. Ei hän jättänyt luomistekoaankaan suorittamatta, vaikka tiesi synnistä. Anteeksi antava rakkaus oli luomisen voimana.

Päivän evankeliumissa Sebedeuksen poikien pyyntö tuntuu hämmäntävältä. Monet ajattelevat nytkin, että Jeesukseen uskomi-
sesta on hyötyä vain silloin, jos siitä saa kunniaa, arvonantoa ja menestystä. Jaakob ja Johannes luulivat saavansa Jeesukselta sellaista, mikä vastaa heidän pyyteitään. Sivusekaksi olisi jäänyt Jumalan tahto. Myöhemmin he tuskin olisivat pyyntöään enää esittäneet. Raamattu osoittaa, että monien Jeesuksen seuraajien usko kypsyi ja vahvistui juuri ristin kantamisen kautta. He ymmärsivät, että ihmisen elämän kallein aarre on ikuinen elämä Kristuksessa.

Laskeudumme tänään paastoon. Se ei sinänsä ole päämäärä eikä hengellinen lisäarvo. On väärin pyrkiä sen avulla saamaan tunnustusta ihmisiltä tai vanhurskautta Jumalan silmissä. Paastoon sisältyvä siunaus voi olla esimerkiksi se, että saa mahdollisuuden viettää aikaa Jeesuksen sanojen kuulemisessa ja niihin syventymisessä. Oikeasta paastosta puhuessaan Jeesus lupaa: ”Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle.” Usko kasvaa ja vahvistuu. Jonkun kohdalla rukouselämä uudistuu. Näistä on usein seurauksena, että kristitty on siunaukseksi myös toisille ihmisille.

Antti Herkkola